

ပဏိပိတေလုံညးဗြဲမန်ဂမၠိုင်အိုတ်သီ ဗွဲတဲညးဗြဲမန်

တဲဏအံၣ် နှိတဲပရဲတဲညးဗြဲမန်ရ။ ဣကရာတ်ဗြဲမန်ဒယှ် တုညးဗညာထ(မိစဗု) တဲညးဏှိနှိမိုဟ်ဂှ်ရဲစှ် တဲ ဗိုညးဗြဲမန်ဂမၠိုင် ကျောန်ဗဒှ်တသဘင်တဲညးဗြဲမန်ရ။ တုညးဗညာထ(မိစဗု)ဝံ ဗွဲကိုဝင်ဍုင်မန်ဗွာပို ဂှ် နှိဣကရာတ်ဗြဲမန်တုအံ အုပ်စုပ်ပွဲင်ရင်ကျင်ဍုင်ရ။ ဗွဲဍုင်မိတိမပိုလှ်ဟ်ဝံ ပွမကြံကြဒြိုဟ်ညာတ်ကို မိုဟ်ဗြဲတအံၣ် ကျိနှိတ်ဒိုင်ဟံ့ညုတ်တဲ အကဲအရာပရေင်ဍုင်ကျောန်လေဝ် ပွမပြင်လှာဲခိုဟ်ဆဲးတိုန် ဟံ့မွဲသက်ကံဏီရ။ ပရေင်ဍုင်ကျောန် ဟံ့မွဲကိုပွမပြင်လှာဲခိုဟ်ဂေါဝ်တဲ ဗွဲအသွတ်တဲသိုၣ်အလိုအသီတုအံၣ် ပွာန်ဗွာလှ်ဟ်ဝံ ဣဝ်မိုဟ်ဗြဲတအံၣ် ဒးတုတ်ဒွအံၣ်စသိုၣ်တဲ ဘဲဒဒိုက်နာနာသတ် ဇ္ဇော်ကိုဒြဟတ် ဝိုပ် ကိုဏှိတ်ရ။

ဗွဲဍုင်မိတိမပိုလှ်ဟ်ဝံ ဟိုတ်ဟံ့မွဲကိုအခေါင်ဒီမင်ကရေဇြိတဲ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ညးဂမၠိုင် တုဟ်နသေ့ဝံလုပ် ကျောန်ပရေင်ဍုင်ကျောန်ဂှ် အခေါင်ဂံၣ်ဍုင်ဟံ့မွဲဏီရ။ အလိုအသီပွာန်ဗွာဝံ ဟံ့သွအရေၤအသေ့ကိုလေဝ် သေ့ဝံဗေင်ဍုင်လိုက် စပ်ကိုအခေါင်အရာမိုဟ်ဗြဲဗြဲရ။ အလိုအသီတုအံၣ်ပွာန်ဗွာလှ်ဟ်ဝံ ပျီုပျီုကံဗွေက် ဖျပ် လဗပ်ပျီုပျီုဟ်ဟတ်ဒိုင် ကုမိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ညးဂမၠိုင် ဤင်ကိုနဲရ။ ဗွဲကိုသိုၣ်ဍုင်ဍုင်လေဝ် မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ် ညးဂမၠိုင်ဂှ် ဒးဆိုညာတ်တုအံၣ်ဒွအံၣ်တဲဒိုင် ဘဲတက်စင်ပျဲပျဲအိုတ်ရ။ ဒဒိုက်ညာမိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ဏအံၣ် အ လိုအသီပွာန်ဗွာ ဟံ့သွဗွတ်ဗွတ် ဟံ့သွတ်ဂရူကာ သွတ်လဝ်မဇ္ဈဟ်ရ။

ဒပ်ပွာန်ဗွာဝံ ပ္ဍာတ်ဒေတ်မယုတ်မာ ဗွဲအခိုင်အထက် လုတ်လောန်ပလိုတ်ကောန်သမ္မာ ကုမိုဟ်ဗြဲဗြဲ ဂကူကောန်ဍုင်အရင်ဂမၠိုင် လှိုန်ကာလရ။ မိုဟ်ဗြဲဗြဲကောန်ဍုင်အရင်ဂမၠိုင် ဟံ့မွဲကိုပရေင်ကိုကျိဘဝရ။ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတုအစောံစရဲဂမၠိုင် စိုန်ရနွံတကိုလေဝ် ဟိုတ်နုပရေင်ပျီုပျီုကံနွံဒိုင်တဲ ဗွဲအရာပရေင်ဍုင်ကျောန် ဂှ် မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ် ဟံ့ကလိဂံၣ်တအခေါင် တုဟ်နဇ္ဇော်ပုတ်သျှင်ပျီုန အဆံၣ်စရဲဂကုဇကုအိုတ်ရ။ အလို အသီတုအံၣ်ပွာန်ဗွာဝံ ဟံ့သွအရေၤအသေ့ကိုအခေါင်အရာမိုဟ်ဂှ်ရ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ညးဂမၠိုင် ဒးဒင်ပလိုပ လတ် အခေါင်အရာမိုဟ်အိုတ်ရ။

ဗွဲလိုက်ဂွးတိတဲဏအံၣ်ဝံ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ညးဂမၠိုင် အသပ်ဂုန်စရဲဒျင်တိုန်ဒိုင်တဲ ကလောန်မိုဟ်တြံတြု တအံၣ်ကျောန်မာန်ဂှ် မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်လေဝ် ကျောန်သုဟ်ရထတ်အိုတ်ကိုရ။ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ် တုဟ်န သေ့ဝံတိတိုန်အစောံစရဲဂကုလိပရာဇကုဂှ် နွံပိုက်ကိုအခေါင်ကတ်ပညာ သိုအခေါင်ပွတ်ပွေင်ကွတ် လုတ်ဂမၠိုင်ရ။ ကွတ်လုတ်ပညာမုးဂှ် နှိပိုက်ကိစ္စဇ္ဇော်တမ္ပမလောန် သွက်ကေင်ကာပရေင်မိုဟ်ရိုဟ်တဲ ကို သိုသွက်ဍုင်သွက်ဂကူ သွက်ဂကောံဗွတ်မိုဟ်အိုတ်သိုရောင်။ မိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ်ညးဂမၠိုင်သေ့ဝံတိတိဗွး နူကို ပွမဒးဒင်ပျီုပျီုကံသွမာန်ဗွဲသိုဍုင်ဍုင် ပိုဒတိတ်ဗလးကိုမိုဟ်ဗြဲဗြဲတအံၣ် သုဟ်ရထမာန်ကိုရ။ စပ်ကိုပရေင် မိုဟ်ဗြဲဗြဲတဲ ထေက်ကိုပိုသွးသျှင်ဂလိုင်ပျီုန အစီဇန်ပရေင်ကိုပညာရောင်။

အခေါင်သလးပွးဂှ် နှိအရာဇာတ်မိုဟ်နွံပိုက် သိုကိုအလိုဍုင်လိုက်မွဲရ။ ဂကောံမုာ်ယုသိုသလးပွး (Freedom House)ဂှ် လုတ်စီစတ်တဲဒိုင် အခေါင်သလးပွးပရေင်ဍုင်ကျောန် အလိုလိုက်မွဲရ။ ဂကောံဝံ

မင်ရံင်တံဒိုင် ကုညးဒိုင်ကွာန်ဂမၠိုင် တွဟ်နကလိဂံတအခေါင်စုတ်မဲဲကို အခေါင်သွပြာကတ် ဗွံက်ထွဲး ကသပ်လညာတ်ဇကုမာန်ကိုမဒ်တဲ ချီဒရင်ကွာန်စိုတ်ဒိုင် ဟံ့မွဲကိုပွမသွပခက် နူကိုအလိုအသီဒိုင်ရ။

မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် နွံတ်ကိုအခေါင်ကိုမဲဲ/စုတ်မဲဲ တုပ်သွဟ်ကိုမ္ဗိဟ်တြုတြုတအံင်ကိုရ။ ပိုညးဂမၠိုင်အိုတ် သို ထေက်ကိုဒးကိုဒြဟတ်ကိုမ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် ညံင်ရဲဂံုဂံုအံင်ရင်အလိုအသီမာန်ကို ညံင်ရဲဂံုလုပ်လှိဟ်ချီဒ ရာင် ဒုင်ကာကွာန်စိုတ် ကေင်ကာပရေင်ဒိုင်ကွာန်ဂမၠိုင် အတိုင်လှေင်သ္မောဝ်ဒိုင်လိုက်ဂမၠိုင်ရ။ ပို ထေက်ကိုဒးထွဲးပျိုန်မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် ညံင်သ္မောံဒိုင်ဒြဟတ်ပရေင်ဒိုင်ကွာန်မွဲရ။ မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် မအောန် ကိုဂမၠိုင်ညာန်ပညာ မအောန်ကိုစိုတ်ခါတ်ကွာန်ပရေင်ဒိုင်ကွာန်တဲ ပွဲပေါရဲမဲဲဒိုင်ကို မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် ဟံ့ကလိဂံမဲဲရောင် ညးဗွဲမဂ္ဂိုင်ညာတ်ကေတ်သံာ်ဏအံင်အိုတ်ရ။ ပွဲခေတ်ကာလတဲဏအံင် မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲဂမၠိုင် လှိဟ်ဂြိုင်ကိုလှိဟ်တအံင် ဒုင်ကာကွာန်ပျဲတံဒိုင်ဖို ပွဲဂကောံအလိုအသီဒိုင်ဂမၠိုင်အိုတ်ရ။ ပွဲလိုက်ဂွးတိ တဲဏအံင်ဝံ မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင် ဝံပတုပိုင်ပြီလင်ကလောန်ပိုန်ဒြပ်ဒေတ်တိ ဂြိုင်နူကိုလှိဟ်(၉)ပြကောတိ ကိုတ်ရ။ ပ္ဍောပ်သေဠိတုပိုန်ဒြပ်ဂမၠိုင် ပွဲဒိုင်အမေရိကာန်ဏအံင် ဗွတ်(၁၂)%ကို နှိမ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲရ။ ဗွတ် လှိဟ်ကဝက်ဒိုင်လိုက်ဂွးတိကို နှိလှိဟ်မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲရ။ စိုန်ဂံုလေဝ် ပွဲကိုကွတ်ထဝ်ကွိန်ဒိုင်လိုက်ဂမၠိုင်ကို မ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲတအံင်ဝံလင်ဒ္ဒဲ အောန်တဲဗွဲမလောန်ရ။ အလိုအသီပွာန်ဗွာလှဟ်ဝံ အတိုင်လှေင်လိက်ကသုက် သ္မောဝ်ဒိုင်လိုက် စပ်ကိုအခေါင်အရာမ္ဗိဟ်ဗြဲဗြဲကို ဟံ့သွအရှေ်သေ့ သိုဟံ့ဒေတ်ဗက်တဲရ။

ဟိုတ်အဲမ္ဗိတန်တံဒိုင်ပွဲဒိုင်အမေရိကာန် မဒ်ဒိုင်ဗွဲးဗွဲးတဲ ပိုမိက်ဂံုဟိုဟံဗဇး နဂလာန်ကိုဒြဟတ်စိုတ် မွဲခါပါင်ရ။ အိုတ်ကိုညးဗြဲမန်တအံင်ညးဂမၠိုင် လွပွအံင်ဖျါန်ထေတ်စိုတ်ခါတ်ညိ၊ လွသလးဖျေထေတ်ကွေံလှိ ညိ၊ ညံင်ဂံုအာစိုပ်တိုင်ပိုကို စိုမင်တ်လျးဒတိုန်အရိုန် ဗွဲဒိုဟ်ဗွဲက်လောကခါတ်တေံညိ။ ညံင်မူးတအံင်ညး ဂမၠိုင် သ္မောံကလိဂံတအခေါင်ဗွဲးဗွဲးကို ဆဒြဟတ်ကာယဒြဟတ်ညာန်အဲနွံင် အဲဂစာန်လှိပရတ် ဒိုကိုစိုပ် ဒတဲရောင်ကို မိက်ဂံုကိုဏာကတ္တိကပါင်ရအံ။

မိလျးရတ်မန်

(မိလျးရတ်မန် ဝံမဒ်ညးရေင်တွင်ဖိုဂကောံညးဗြဲမန်ဒိုင်အမေရိကာန်(ကွာင်ဂုတ်ဝင်)မဒ်ရ။)